SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1639

av Veronica Kerr (KD)

E12-stråkets strategiska betydelse

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att E12-stråket bör erkännas som en strategiskt viktig transportkorridor för civil beredskap, militär mobilitet, näringsliv och nordiskt samarbete inom nationell transport- och totalförsvarsplanering och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

E12-stråket utgör en naturlig länk mellan Finland, Sverige och Norge. Korridoren knyter samman Helsingfors- och Vasaområdet med Umeåregionen, inlandet i Västerbotten och vidare mot de norska atlanthamnarna. Stråket har därmed en strategisk betydelse som sträcker sig långt bortom regional utveckling.

Sveriges transportsystem har historiskt byggts upp kring nord-sydliga stråk. Detta är naturligt och fortsatt viktigt, inte minst genom satsningar på Malmbanan, Norrbotniabanan och andra centrala transportleder. Samtidigt har det säkerhetspolitiska läget i Europa förändrats i grunden. Sveriges medlemskap i Nato och det fördjupade nordiska samarbetet ställer nya krav på robusthet, redundans och gränsöverskridande transportförmåga. I detta perspektiv behöver Sverige i högre grad uppmärksamma betydelsen av öst-västliga förbindelser.

I dag vilar en stor del av transportkapaciteten i norra Sverige på ett begränsat antal utpekade stråk. Detta skapar sårbarhet. Om störningar uppstår på exempelvis Malmbanan, Stambanan eller andra huvudleder minskar möjligheten att upprätthålla effektiva transporter för näringsliv, samhällsviktig verksamhet och försvar.

Sverige behöver därför ett tydligare systemperspektiv där alternativa transportvägar och omledningsmöjligheter ses som en strategisk tillgång. E12-stråket kan i detta sammanhang fungera som ett kompletterande öst-västligt alternativ som stärker robustheten i hela det nordiska transportsystemet.

Behovet av redundans är inte enbart en civil fråga. För Nato och det svenska totalförsvaret är förmågan att snabbt kunna förflytta personal, materiel och försörjningsresurser av avgörande betydelse. Ett transportsystem som bygger på ett fåtal huvudstråk riskerar att bli sårbart vid störningar, olyckor eller antagonistiska handlingar. Fler väl fungerande transportkorridorer stärker därför både Sveriges och alliansens samlade motståndskraft.

Även näringslivet har ett starkt intresse av ett robustare transportnät. Norra Sverige, Finland och Norge står inför omfattande investeringar inom energi, gruvnäring, skogsindustri, livsmedelsproduktion och ny industriell verksamhet. Dessa investeringar förutsätter tillförlitliga transporter mellan råvaror, produktion, hamnar och internationella marknader.

En särskild styrka med E12-stråket är dess geografiska läge. Stråket utgör den snabbaste landbaserade förbindelsen mellan Finland och Atlantkusten, detta även med dagens färjelinje mellan Vasa och Umeå. Därmed skapas en alternativ väg för godsflöden, försörjning och strategiska transporter mellan Östersjöområdet och Nordatlanten. I en tid då försörjningskedjor och transportvägar blivit en allt viktigare säkerhetspolitisk fråga ökar värdet av sådana alternativa korridorer.

Det är samtidigt viktigt att se E12-stråket som mer än en vägförbindelse. Ett långsiktigt strategiskt perspektiv bör även omfatta järnvägens roll. Sverige bör därför i dialog med berörda nordiska länder hålla öppet för framtida utveckling av de järnvägsförbindelser som kan stärka den öst-västliga sammanbindningen i norra Norden. Ett sådant synsätt handlar inte om att föregripa enskilda investeringar utan om att säkerställa att viktiga framtidsalternativ inte utesluts.

Motionens syfte är därför inte att peka ut specifika finansierade projekt eller föregripa kommande transportplaner. Syftet är att tydliggöra behovet av ett strategiskt nationellt ställningstagande. Sverige bör erkänna E12-stråket som en viktig del av den nordiska infrastrukturen och som ett komplement till redan prioriterade transportkorridorer.

Genom att ge E12-stråket en tydligare strategisk status kan Sverige stärka sin beredskap, öka transportnätets robusthet, förbättra förutsättningarna för näringslivets utveckling och bidra till ett närmare samarbete mellan Finland, Sverige och Norge i såväl fredstid som under höjd beredskap och krig.

Veronica Kerr (KD)